

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, директор Державного історико-культурного заповідника м. Острога

Цього року День Святої Трійці (ще відомий як П'ятидесятниця, День Зіслання Святого Духа на апостолів, народна назва – Зелені свята) припадає на 12 червня. Саме зі сходження Святого Духа на апостолів розпочинається історія Святої Вселенської Апостольської Церкви, від якої ведуть (чи виводять) своє походження всі сучасні християнські спільноти.

Князі Острозькі як визначні світські протектори й визнані очільники Православної церкви України і Білорусі (Київської митрополії в складі Константинопольської Вселенської патріархії) особливо вшановували це літнє свято. Це видно зі споруджених і підтриманих ними храмів і монастирів, що стали видатними релігійно-просвітницькими інституціями. Так, на честь Святої Трійці зведені монастирські храми у Межиріччі й Дермані (часи гетьмана **Костянтина Івановича Острозького**). У Свято-Троїць-

кий храм Межиріччя згідно зі заповітом гетьманового сина князя **Іллі Костянтиновича Острозького** (1539 р.) була передана на вічне зберігання головна родова ікона княжої династії, відома нам як образ Межиріцької Божої Матері.

А Дерманський Свято-Троїцький монастир займав особливе місце у просвітницьких планах князя **Василя-Костянтина Острозького**. Якраз 420 років тому (9 червня 1602 р.) князь видав грамоту про реформування розбудованого його батьком монастиря з келійного на спільножи-

Во славу Святої Трійці

тельний. *«Монастырь свой, называемый Дерман, со всеми достатками отлучил, на киновию его уфундовал, і инокам отдал, на згромаженє до него людий богобойных и цернцов святобливих в животе учоных, котрым то и друкарню придал, абы двояко і трояко пожиточними церкви і виры святоє были».* До монастиря князь наказував приймати лише здібних ченців, *«... которые бы се зыйшли до науки учитися писма словенського, грецького и латинського, от особ виры святоє восточное будучих...».* У дер-

манській друкарні при монастирі Святої Трійці побачили світ визначні друки, зокрема й «Октоїх» («Осьмогласник») зі записом вечірніх, повечірніх, вранішніх служб на кожен день тижня (1603 – 1604 рр.).

1585 р. князь Василь-Костянтин Острозький «Для людей добрих, побожного життя, хворобами та нестатками знедолених» заснував в Острозі шпиталь і при ньому збудував церкву Святої Трійці, яким відписав на утримання Суразьку волость (8 сіл). Тоді ж князь затвердив цю свою фундацію на сеймі й у короля.

Фактично через цей шпиталь і Острозький Троїцький храм також здійснювалося фінансування Острозької академії, викладачі якої отримували в цих інституціях добре оплачувані посади й можливість для плідної педагогічної, літературної, наукової праці.

До цього переліку додамо, що за межами Волині у столичному місті Великого князівства Литовського Вільні князі Острозькі розбудовували й підтримували визначні обителі – монастирі Святої Трійці і Святого Духа. —————■